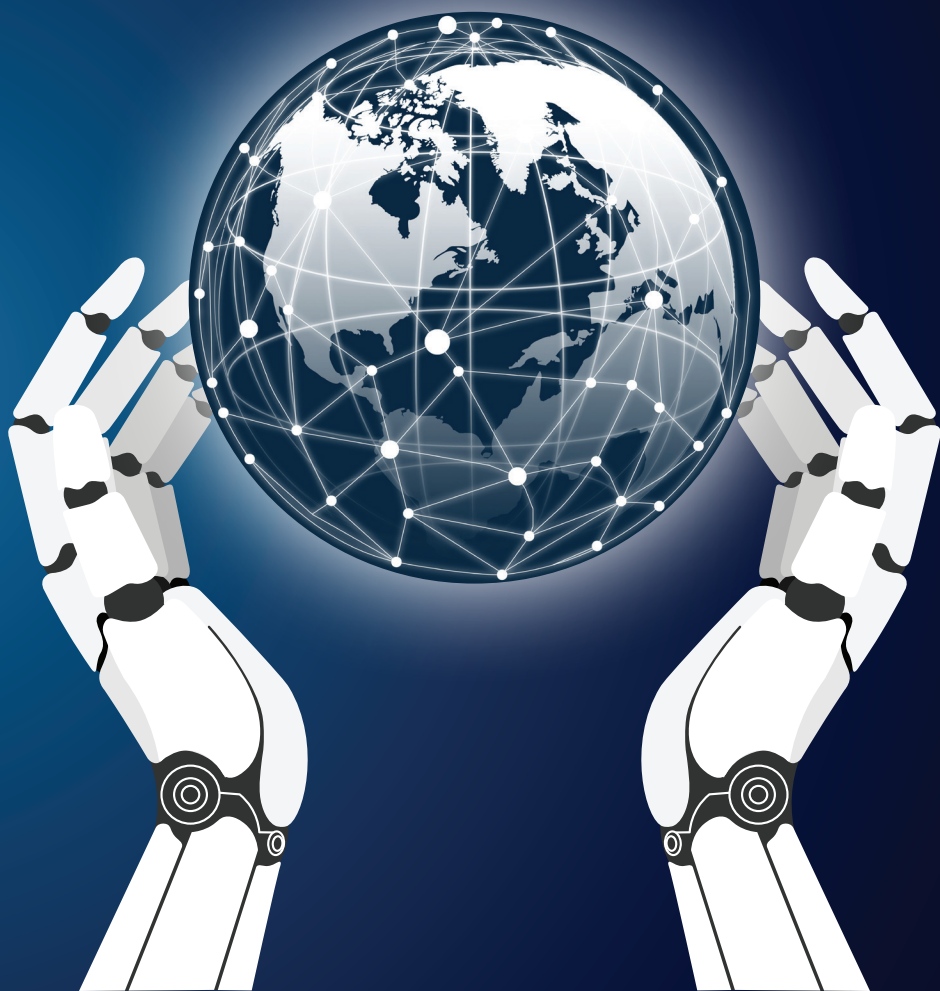

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ МОВ І МЕТОДОЛОГІЇ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

**ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ
У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ МОВ
І МЕТОДОЛОГІЇ СУЧАСНИХ
ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Монографія
(електронне видання)

Харків – 2026

УДК 624.131
Ш 94

Рекомендовано до друку Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (протокол № 16 від 19.02.2026 р.)

Рецензенти:

А. П. Загнітко, доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, професор кафедри прикладного та загального мовознавства і слов'янської філології Донецького національного університету імені Василя Стуса

О. І. Ніка, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та прикладної лінгвістики Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Ш 94 Штучний інтелект у методиці навчання мов і методології сучасних лінгвістичних досліджень : монографія [електронне видання] / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; за ред. Я. Сазонової. – Харків, 2026. – 354 с.

ISBN 978-617-8786-04-5

Doi 10.34142/978-617-8786-04-5.mngr.ailinguastudies.2026

Монографія присвячена аналізу ролі та можливостей штучного інтелекту в методиці навчання мов і методології сучасних лінгвістичних досліджень. У виданні комплексно розглянуто правові й етичні засади використання штучного інтелекту в освітньому та науковому просторі, дидактичний потенціал сучасних технологій у навчанні англійської мови, а також методологічні підходи до застосування інструментів штучного інтелекту в лінгвістичних і перекладознавчих дослідженнях. Автори аналізують можливості автоматизації аналітичних і навчальних процесів, персоналізації мовної освіти, розвитку автономності здобувачів освіти, а також окреслюють ризики та обмеження, пов'язані з використанням генеративних мовних моделей. Монографія ґрунтується на міждисциплінарному підході та поєднує здобутки лінгвістики, педагогіки, методики навчання мов і права. Видання адресоване науковцям, викладачам закладів вищої освіти, аспірантам, здобувачам вищої освіти та всім, хто цікавиться проблемами взаємодії мови, освіти й цифрових технологій у сучасному суспільстві.

УДК 624.131

ISBN 978-617-8786-04-5

© Я. Сазонова, 2026

© Колектив авторів, 2026

© ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2026

Наукове видання

ЗМІСТ

Вступ	4
-------------	---

Частина 1. Загальнодержавне й внутрішньоінституційне регулювання використання штучного інтелекту

<i>Задихайло О. А.</i> Правове регулювання штучного інтелекту: міжнародний досвід та перспективи розвитку в Україні	8
<i>Погорєлова Т. Ю.</i> Міжнародний досвід інтеграції та регулювання використання ШІ в освітній та науково-дослідній діяльності університетів	39

Частина 2. Штучний інтелект у методиці навчання мов

<i>Калініченко Т. М.</i> Використання штучного інтелекту у викладанні іноземних мов	61
<i>Подосиннікова Г. І., Гомоля В. В.</i> Формування компетентності у письмовому мовленні майбутніх учителів англійської мови за допомогою інструментів ШІ	76
<i>Чехратова О. А.</i> Штучний інтелект як персональний асистент викладача: стратегії використання ШІ для підготовки до занять та створення навчальних матеріалів	101
<i>Чухно О. А.</i> Укладання письмових завдань для курсів методики навчання англійської мови в епоху ШІ	128

Частина 3. Штучний інтелект у методології сучасних лінгвістичних досліджень

<i>Белова М. О.</i> Оцінка перцептивної екстравагантності неологізмів в англомовній чік-літ за допомогою штучного інтелекту	155
<i>Калініченко М. М.</i> Перспективи зникнення професії перекладача на тлі/поширення систем штучного інтелекту: виклики та адаптаційні сценарії	180
<i>Сазонова Я. Ю., Колода Д. В.</i> Межі автоматизованого лінгвістичного аналізу: критичний погляд на використання великих мовних моделей	202
<i>Тучина Н. В., Красовицька Л. Є.</i> Штучний інтелект як педагогічний партнер у формуванні перекладацької компетентності: досвід курсу стилістики англійської мови	242
<i>Шнак Ю. О.</i> Контекст і полісемія в машинному перекладі та перекладі BMM: порівняльний аналіз DeepL, Google Translate I Gpt-4	260
Додаток А	301
Додаток Б	352

Погорелова Т. Ю.

*доктор філософії, доцент,
завідувач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця*

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ІНТЕГРАЦІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШІ В ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ

Анотація. Дослідження аналізує сучасний стан та перспективи використання штучного інтелекту (ШІ) у вищій освіті та науково-дослідній діяльності університетів. Проаналізовано міжнародний досвід регулювання та імплементації генеративних ШІ-технологій у освітніх закладах, роблять акцент на принципах прозорості, академічної доброчесності, етики та відповідальності. У роботі докладно розглядаються різноманітні підходи окремих університетів США (Harvard, Stanford, Princeton, University of Michigan, University of California, University of Oregon) та України щодо формулювання політик використання ШІ, їхній рівень деталізації та ступінь автономії викладачів. Зокрема, американські університети пропонують різні моделі: від загальноуніверситетських положень із чітко визначеними правилами до більш гнучких рекомендацій, що залишають викладачам право адаптувати вимоги залежно від особливостей дисципліни. При цьому наголошується на важливості дотримання принципів академічної доброчесності та відкритого зазначення використання ШІ у навчальних і наукових роботах. Окрему увагу приділено ролі відкритого декларування застосування ШІ, правилам цитування та відмінностям між процесом і результатом у роботі здобувачів вищої освіти. Важливою частиною дослідження є аналіз педагогічних практик та освітніх політик, що спрямовані на підтримку критичного та творчого підходу до навчання у контексті штучного інтелекту. Розкривається потенціал ШІ як інструменту для персоналізації навчання, автоматизації рутини, підтримки досліджень, а також проблеми та виклики, пов'язані з ризиками зниження академічних стандартів і загрозою для студентської доброчесності. Окрім того, аналізуються рекомендації та положення українських освітніх політик, зокрема концепція розвитку ШІ в Україні, що визначають етичне і відповідальне застосування технологій у вищій освіті. Обґрунтовується необхідність балансування між інноваціями та задоволенням академічних стандартів, а також формування нових компетентностей для майбутніх фахівців у цифрову епоху.

Ключові слова: *штучний інтелект, вища освіта, наука, регулювання, генеративний ШІ, академічна доброчесність, етика, політики університетів, педагогічні практики, цифрові технології.*

Pohorielova T. Y. International Experience in Integrating and Regulating the Use of AI in Educational and Research Activities at Universities.

Abstract. The study analyses the current state and prospects of using artificial intelligence (AI) in higher education and university research activities. The international

experience of regulating and implementing generative AI technologies in educational institutions is examined, emphasising the principles of transparency, academic integrity, ethics, and responsibility. The paper provides a detailed examination of various approaches employed by individual U.S. universities (Harvard, Stanford, Princeton, the University of Michigan, the University of California, and the University of Oregon) and Ukrainian universities in formulating AI usage policies, including the level of detail and the degree of faculty autonomy. In particular, American universities propose various models, ranging from university-wide regulations with clearly defined rules to more flexible recommendations that allow instructors to adapt requirements according to the specific needs of the discipline. At the same time, the importance of adhering to the principles of academic integrity and openly indicating the use of AI in educational and research work is emphasised. Special attention is paid to the role of open declaration of AI application, rules of citation, and the distinctions between process and result in the work of higher education students. An essential part of the study is the analysis of pedagogical practices and educational policies that aim to support a critical and creative approach to learning in the context of artificial intelligence. The potential of AI as a tool for personalisation of learning, automation of routines, and support for research is revealed, along with the problems and challenges associated with the risks of lowering academic standards and threats to student integrity. In addition, the recommendations and provisions of Ukrainian educational policies are analysed, particularly the concept of AI development in Ukraine, which defines the ethical and responsible use of technologies in higher education. The necessity of balancing innovations with maintaining academic standards and developing new competencies for future professionals in the digital age is substantiated.

Keywords: *artificial intelligence, higher education, science, regulation, generative AI, academic integrity, ethics, university policies, pedagogical practices, digital technologies.*

В останній час в академічному середовищі України та світу дедалі активніше обговорюється використання штучного інтелекту (ШІ) на кшталт таких інструментів, як ChatGPT, Bing чи Gemini. Одним із ключових викликів, що турбує освітянську спільноту, є ризик використання здобувачами освіти відповідних технологій з метою академічної недобросовісності, зокрема для неконтрольованого запозичення матеріалів чи штучного генерування ідей під час виконання письмових завдань та складання іспитів (Adiguzel et. al., 2023; Atlas, 2023). Дослідження, проведені серед здобувачів вищої освіти, засвідчують, що близько третини з них хоча б раз зверталися до програм, здатних генерувати тексти, аби полегшити виконання навчальних завдань. При цьому значна частка здобувачів освіти використовує такі інструменти систематично, зокрема під час підготовки більшості своїх завдань (Cotton et. al., 2023; Intelligent.com, 2023). У цьому контексті одні університети розглядають можливість інтеграції ChatGPT у освітні програми та політики закладів освіти, інші – закликають до його повної заборони. Частина викладачів та закладів вищої освіти в Україні і світі вже офіційно кваліфікує використання

ШІ при виконанні завдань як порушення академічної доброчесності, вводячи відповідні санкції (Adiguzel et al., 2023; Aoun, 2017; Chan, C. K. K., 2023).

Ще однією важливою проблемою у використанні ШІ у сфері вищої освіти є ризик зниження рівня сформованості письмових умінь та навичок критичного мислення у здобувачів освіти. Надмірна залежність від автоматизованих технологій поступово зменшує здатність до самостійного опрацювання матеріалу та творчого аналізу. Як вітчизняні, так і зарубіжні науковці наголошують тому, що неконтрольоване застосування генеративного ШІ може негативно вплинути на якість освітнього процесу й призвести до зниження результатів навчання (Cassidy, 2023; Chan & Hu, 2023). У відповідь на ці виклики низка університетів світу вже запровадила обмеження щодо використання генеративного ШІ в освітній діяльності. Зокрема, провідні заклади Великої Британії, як-от Оксфорд та Кембридж, прирівняли використання ChatGPT для виконання академічних завдань до проявів академічної недоброчесності (Gellai, 2022).

Водночас існує й протилежна точка зору: генеративний ШІ може відкрити нові можливості для вдосконалення освітнього процесу в університетах. Зокрема, деякі фахівці пропонують використовувати його для надання персоналізованого зворотного зв'язку, адаптивної підтримки здобувачів освіти та допомоги у розвитку індивідуальних навичок. За умови відповідального та регламентованого впровадження такі технології здатні стати не загрозою, а інструментом підвищення якості освіти та запровадження інклюзії. Так, багато провідних університетів США та світу почали офіційно регламентувати використання ШІ в освітньому процесі на адміністративному рівні (Buckley et al., 2021; Renda, 2020a; Thesify, n.d.).

З огляду на це, особливого значення набуває аналіз того, як провідні університети світу та України реагують на виклики, пов'язані з інтеграцією генеративного ШІ в освітній процес. Саме тому у межах нашого дослідження було здійснено порівняльний огляд політик та стратегій, що застосовуються різними закладами вищої освіти для регулювання використання ШІ, підтримки академічної доброчесності та формування відповідальної культури роботи з новітніми технологіями. Такий підхід дозволяє виявити як універсальні тенденції, так і специфічні рішення, що відповідають національним особливостям та освітнім традиціям.

Так, генеративний ШІ є окремим напрямом у розвитку технологій ШІ, що орієнтується не на аналіз чи інтерпретацію наявних даних, а на створення нових даних і контенту. Одним із найяскравіших прикладів такого підходу є генеративні попередньо натреновані трансформери (Generative Pre-trained

Transformers, GPT) – моделі, що використовують методи глибинного навчання для продукування текстів природною мовою (McKinsey & Company, 2024).

Останні версії GPT, GPT-3.5 та GPT-4, належать до великих мовних моделей, які тренувалися на об'ємних корпусах текстових даних. Вони здатні генерувати тексти, що за структурою, логікою та різноманітністю значною мірою імітують людське мовлення. Завдяки здатності виконувати широкий спектр мовних завдань та генерувати тексти, наближені до людських, ці моделі вважаються кроком у напрямі досягнення AGI (McKinsey & Company, 2023).

На макрорівні ШІ швидко інтегрується у ключові сфери суспільного та економічного розвитку – фінансову (Bholat & Susskind, 2021; (Buckley et al., 2021), медицину (Eggmann et al., 2023; Yu et al., 2018), транспортну (Wu et al., 2022) та, зокрема, в освітню (Adiguzel et al., 2023; Chan, C. K. Y., 2023). Розвиток генеративних моделей на кшталт GPT-3.5 та GPT-4 відкриває нові перспективи для багатьох сфер, зокрема обробки природної мови, креативного письма, створення навчального й наукового контенту. У контексті вищої освіти це означає не лише нові можливості для підтримки освітнього процесу, а й виклики для формування політик академічної доброчесності та регулювання використання ШІ в контексті академічної етики та авторського права.

Науковці зазначають, що ШІ має потенціал докорінно змінювати освітній процес. Йдеться насамперед про індивідуалізацію навчання, надання здобувачам оперативного зворотного зв'язку, адаптацію до їхніх особистих освітніх траєкторій (Atlas, 2023; Chan, C. K. Y., 2023; Chan & Hu, 2023). Включення складників ШІ до освітніх програм сприятиме формуванню у здобувачів освіти готовності до активної участі у створенні та впровадженні новітніх технологій на благо суспільства (Adiguzel et al., 2023).

У цьому контексті особливо актуалізується проблема академічної доброчесності в умовах зростаючого використання ШІ у навчанні та оцінюванні. Це зумовлює необхідність затвердження політик та правил використання ШІ на різних рівнях освіти, від державного до локального. Освітня політика у сфері ШІ має включати положення щодо запобігання академічної недоброчесності та формування у здобувачів розуміння етичних принципів застосування технологій ШІ, зокрема у питаннях упередженості, справедливості та прозорості (Chan, C. K. Y., 2023; Cotton et al., 2023). Важливо враховувати й те, що попередні освітні стратегії не передбачали настільки швидкого прогресу у сфері генеративного ШІ, який демонструють моделі GPT-3.5 та GPT-4. Це ще більше підкреслює потребу у створенні цілісної політики використання ШІ в освіті, що включатиме як регулятивні, так і методологічні орієнтири.

Необхідність такої політики підтверджується і міжнародними підходами. Як свідчить аналіз сучасних досліджень, поширення технологій ШІ в освітньому просторі актуалізує складний комплекс проблем, що перебувають у полі уваги міжнародної наукової спільноти (Adiguzel et al., 2023; Atlas, 2023). Ряд міждержавних та регіональних організацій визначають етику ключовим пріоритетом у регулюванні використання ШІ в різних суспільних сферах. Наприклад, ЮНЕСКО у своїх рекомендаціях наголошує на принципі «людиноцентричності», пропонуючи розглядати права людини та цінності, закріплені у Загальній декларації прав людини, як базові засади для безпечного й корисного застосування ШІ (UNESCO, 2021; UNESCO, 2023). Подібний акцент простежується і в Європейському Союзі: стратегія розвитку ШІ орієнтована на захист громадян від можливих ризиків неконтрольованого використання технологій. З цією метою ЄС визначив власні принципи – правова відповідність, етична узгодженість і соціотехнічна надійність, що слугують підґрунтям для формування суспільної довіри до ШІ. Крім того, створено спеціальну групу експертів для розроблення політичних рекомендацій та практичних орієнтирів щодо використання ШІ країнами Європи (Renda, 2020a).

Якщо на макрорівні йдеться переважно про ризики, пов'язані з етикою та правовим регулюванням цифрових інновацій, то в освітній сфері акценти зміщуються у бік практичних викликів. Серед них визначальними є трансформація структури й логіки навчальних планів, силабусів дисциплін та процедур оцінювання; питання рівності й універсальності доступу до цифрових технологій; переосмислення соціально-професійної ролі викладача, а також структурні обмеження, пов'язані з недостатнім технологічним забезпеченням освітніх систем країн, що розвиваються (Chan, C. K. Y., 2023; Gellai, 2022; Teaching Engagement Program, University of Oregon, n.d.).

Саме університети стають тим середовищем, де глобальні принципи трансформуються в реальні практики – від упровадження цифрової інфраструктури та механізмів академічної доброчесності до створення спеціалізованих програм підготовки, спрямованих на інтеграцію ШІ в освітній процес і науково-дослідну діяльність. З огляду на це доцільно розглянути досвід окремих університетів, які формують власні моделі регулювання та використання технологій ШІ, поєднуючи міжнародні стандарти з особливостями національного освітнього контексту. Для отримання даних про існуючі моделі регулювання використання технологій ШІ в нижчезазначених університетах було проведено ґрунтовний аналіз їхніх веб-сайтів на предмет загальнодоступних нормативних документів та інформації, яка регулює використання ШІ в освітньому процесі закладу освіти.

Вибір досвіду саме американських університетів для аналізу зумовлений низкою чинників. По-перше, Сполучені Штати Америки є одним із глобальних лідерів у сфері розробки та впровадження технологій штучного інтелекту. Це спричинило необхідність оперативного вироблення політик і регулятивних документів у закладах вищої освіти, що мають не лише локальне, а й міжнародне значення. По-друге, університети США традиційно відіграють провідну роль у формуванні освітніх інновацій, задаючи орієнтири для світової академічної спільноти. Вони першими стикаються з етичними, правовими та методичними викликами, які постають унаслідок інтеграції генеративного ШІ в освітній і дослідницький процес, і пропонують практичні шляхи їх подолання (Thesify, n.d.).

По-третє, американська система вищої освіти характеризується високим рівнем автономії університетів, що створює різноманітність у підходах до регулювання використання ШІ. Це дозволяє простежити як жорстко регламентовані, так і більш гнучкі моделі інтеграції технологій, що особливо цінно для компаративного аналізу. Нарешті, досвід провідних університетів США (Harvard, Stanford, Princeton, University of Michigan, University of California, University of Oregon) є широко задокументованим, відкритим для публічного доступу й активно обговорюваним у міжнародних освітніх колах. Саме це робить його методологічно значущим та релевантним для вивчення в контексті інтеграції ШІ в українських університетах.

Так, Гарвардський університет демонструє зважений підхід до впровадження генеративних систем ШІ (зокрема ChatGPT, Google Bard та інших), заохочуючи до їх відповідального використання, але водночас наголошуючи на необхідності дотримання певних застережень. По-перше, акцент робиться на захисті конфіденційних даних: інформація, введена у генеративні інструменти за замовчуваннями налаштуваннями, не є приватною і потенційно може стати доступною стороннім особам. По-друге, відповідальність за використання та поширення будь-якого контенту, створеного із залученням ШІ, покладається безпосередньо на автора.

Окрему увагу приділено питанням академічної доброчесності. Університет рекомендує викладачам і здобувачам уважно ознайомлюватися з чинними регламентами, наведеними у студентських і факультетських довідниках та політиках (Рис. 1). Водночас наголошується, що нормативна база перебуває у процесі оновлення у зв'язку з новими викликами, спричиненими використанням генеративних технологій. До моменту унормування таких питань викладачі мають чітко окреслювати дозволені та заборонені

форми застосування ШІ в освітній та науковій діяльності, а здобувачі, своєю чергою, заохочуються уточнювати правила у своїх викладачів.

Адміністрація Гарварду також наголошує на необхідності попереднього погодження із підрозділом Harvard University Information Technology (HUIT) у разі придбання чи використання зовнішніх генеративних сервісів. Це зумовлено прагненням забезпечити відповідний рівень захисту даних, дотримання стандартів конфіденційності, а також ефективне використання фінансових ресурсів університету. Всі інструменти, які передбачають зовнішнє постачання, мають проходити обов'язкову оцінку ризиків з питань інформаційної безпеки та конфіденційності даних. Для оперативної підтримки університет надає офіційні канали комунікації: консультації з усіх питань, пов'язаних із використанням генеративних інструментів ШІ, можна отримати через службу HUIT (Harvard University, n.d.).

Таким чином, політика Гарварду демонструє поєднання інноваційності та обережності, визнаючи потенціал генеративного ШІ для розвитку освіти і науки, але водночас підкреслюючи відповідальність, прозорість і дотримання високих етичних та академічних стандартів.

Guidelines for Using ChatGPT and other Generative AI tools at Harvard

Dear Members of the Harvard Community,

We write today with initial guidelines on the use and procurement of generative artificial intelligence (AI) tools, such as OpenAI's ChatGPT and Google Bard. The University supports responsible experimentation with generative AI tools, but there are important considerations to keep in mind when using these tools, including information security and data privacy, compliance, copyright, and academic integrity.

Generative AI is a rapidly evolving technology, and the University will continue to monitor developments and incorporate feedback from the Harvard community to update our guidelines accordingly.

Initial guidelines for use of generative AI tools:

Рис. 1. Приклад оприлюднення рекомендацій Гарвардського університету щодо використання ChatGPT та інших генеративних інструментів ШІ (фрагмент з офіційного сайту Harvard University).

Каліфорнійський університет розробив власну систему принципів, які покликані стати орієнтирами для впровадження та регулювання використання інструментів ШІ в освітній і дослідницькій діяльності. Їхня мета полягає у забезпеченні гармонійного балансу між інноваційністю, прозорістю, безпекою та дотриманням фундаментальних прав людини (Рис 2.) .

У центрі цієї політики перебуває ідея доцільності: застосування ШІ повинно спиратися на зважену оцінку його переваг і ризиків з урахуванням

інтересів усіх зацікавлених сторін. Якщо ж потенційні загрози перевищують користь або виникає ризик порушення прав, університет залишає за собою право заборонити такі практики. Важливим принципом є також прозорість, яка передбачає інформування учасників освітнього процесу про використання ШІ, пояснюваність застосованих методів і зрозумілість отриманих результатів. При цьому створюються механізми для оскарження автоматизованих рішень і компенсації можливих збитків.

Особлива увага приділяється точності, надійності й безпеці: інструменти ШІ мають відповідати визначеним цілям, демонструвати високу ефективність і залишатися безпечними протягом усього життєвого циклу. Не менш важливим є принцип справедливості та недискримінації – усі системи ШІ проходять перевірку на упередженість і дискримінаційні практики, а також супроводжуються процедурами для їх вчасного виявлення та усунення.

AI Governance and Transparency

While AI has the potential to streamline administrative workflows; enhance classroom experiences; and enable more efficient, data-driven decision-making across UC, we must remain vigilant about potential risks such as accidental disclosure of proprietary, confidential, or personal data, and the inadvertent violation of University policy and/or state and federal laws. As we integrate AI into our daily lives, it is essential to adhere to the UC AI Principles, along with relevant laws and policies that govern data usage, treating AI applications with the same caution and compliance as any other data usage.

At the University of California, AI transparency refers to the openness and clarity about how AI systems are designed, implemented, and used. Transparency fosters trust, ensures accountability, and allows stakeholders to understand and assess the impact and ethical implications of AI-driven decisions and processes.

Рис. 2. Приклад оприлюднення принципів управління та прозорості використання ШІ в системі Університету Каліфорнії (фрагмент з офіційного сайту University of California).

Окремий акцент робиться на захисті приватності й безпеки даних: використання ШІ має гарантувати надійне збереження персональної інформації та унеможливити її витік або несанкціоноване застосування. Водночас

уся політика університету базується на фундаментальних людських цінностях – гідності, свободі вибору та дотриманні громадянських прав людини, що забезпечується відповідністю правовим і правозахисним нормам.

Крім того, університет виходить із принципу спільної користі та процвітання, розвиток і впровадження ШІ має бути інклюзивним і сприяти справедливому розподілу соціальних, економічних та екологічних вигід для всіх членів суспільства. Нарешті, важливою засадою є підзвітність – заклад освіти бере на себе відповідальність за розроблення й використання систем ШІ, забезпечуючи дотримання вищезазначених принципів у кожному випадку їхнього застосування (University of California, n.d.).

Мічиганський університет одним із перших серед провідних закладів освіти США почав системно інтегрувати питання застосування генеративного ШІ в структуру освітніх планів і курсів. В основу такого підходу покладено усвідомлення швидких темпів розвитку технологій, що потребує динамічних і водночас гнучких політик. Тому університет наголошує на тому, що усі регламенти щодо використання ШІ в освітньому процесі мають бути тимчасовими, відкритими до перегляду та адаптації відповідно до появи нових інструментів і практик. У Мічиганському університеті було сформульовано власні засади інтеграції ШІ в освітній процес, які підкреслюють баланс між технологічними можливостями та академічними цінностями (Рис. 3). Передусім наголошується на необхідності збереження когнітивного виміру навчання: генеративні інструменти розглядаються лише як допоміжні засоби, що можуть посилювати освітній процес, але не повинні замішувати ключові інтелектуальні компоненти. Окремий акцент робиться на відповідальності здобувачів освіти за зміст створюваних матеріалів незалежно від того, чи вони були підготовлені самостійно, чи із залученням інструментів ШІ. Водночас підкреслюється, що такі системи, як ChatGPT, можуть продукувати інформацію, що є викривленою, упередженою або «галюцинаторною».

Не менш важливим принципом є вимога етичної прозорості: здобувачі освіти мають чітко вказувати, в якій мірі і з якою метою вони використовують ШІ, дотримуючись стандартів академічної доброчесності. Викладачі, своєю чергою, несуть відповідальність за чітке окреслення меж використання таких інструментів. Вони повинні визначати, які форми застосування ШІ є допустимими в межах освітнього процесу, а які розглядаються як порушення академічних норм. Таким чином, стратегія університету спрямована на поєднання технологічних інновацій із формуванням культури відповідального та свідомого використання ШІ.

Мічиганський університет пропонує кілька варіантів освітніх курсів залежно від ступеня інтеграції ШІ: заохочувальне використання (деякі форми роботи, як-от генерація ідей, редагування текстів, переклад, створення планів) можуть не лише дозволятися, але й стимулюватися; умовно дозволене використання (використання ШІ допускається лише за умови чіткої ідентифікації меж між авторським і машинним внеском (наприклад, виділення ШІ-вихідних даних, ведення історії змін); повна заборона (будь-яке використання ШІ розглядається як академічна недоброчесність).

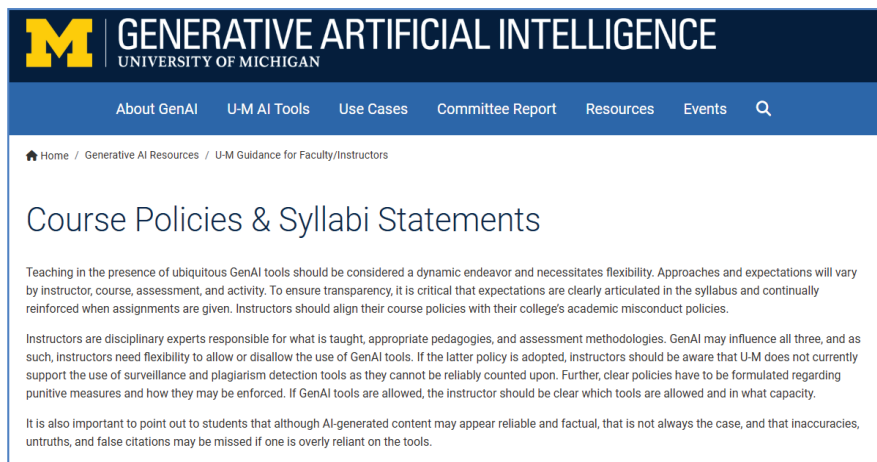

Рис. 3. Приклад оприлюднення політик та рекомендацій
Університету Мічигану щодо використання генеративного ШІ
в освітньому процесі (фрагмент з офіційного сайту University of Michigan).

У співпраці з міжнародною мережею дослідників Мічиганський університет пропонує розширені настанови для викладачів і здобувачів освіти щодо використання ШІ в освітньому процесі: посилання й верифікація: відповідальність за правдивість фактів і правильність цитування залишається за здобувачем освіти, навіть якщо матеріал згенерований ШІ; відкритість: використання інструментів має бути документованим і прозорим; документація: частина підсумкової оцінки може залежати від якості звітності про використання ШІ упродовж курсу; академічна доброчесність: університет підкреслює спільну відповідальність академічної спільноти за дотримання принципів правдивості, особистої чесності й спільних цінностей (University of Michigan, n.d.).

Наприклад, один із викладачів бізнес-школи Мічиганського університету у власних курсах дозволяє використання генеративних систем ШІ,

але за умови обов'язкового розкриття кожного випадку застосування (disclaimer). Для цього здобувачі освіти мають додавати до робіт пояснювальний додаток, у якому зазначається який саме інструмент використано, у якій версії, з яким рівнем редагування. Порушення вимоги щодо прозорості розглядається як випадок академічної недоброчесності та передається на розгляд відповідних інституційних органів. Таким чином, Мічиганський університет формує політику, яка поєднує гнучкість і застереження, орієнтуючи здобувачів освіти на відповідальне, прозоре й усвідомлене використання генеративного ШІ. Це створює умови не лише для захисту академічних стандартів, а й для вироблення нових практик навчання в умовах цифрової трансформації.

Принстонський університет у січні 2023 року оприлюднив внутрішній меморандум, адресований професорсько-викладацькому складу, у якому було подано рекомендації щодо застосування генеративного ШІ, зокрема ChatGPT, в освітньому процесі (Рис. 4). У документі наголошується, що університет не запроваджує загальної заборони на використання таких інструментів і не встановлює централізованих регулятивних норм. Натомість викладачам надано автономію у визначенні доцільності й можливих форматів застосування цих технологій у межах конкретних курсів. При цьому підкреслюється, що поява ChatGPT та подібних систем не зменшує цінності університетської освіти, а, навпаки, актуалізує потребу у розвитку критичного мислення, навичок аналітичного читання та дотримання принципів академічної доброчесності.

Guidance on AI/ChatGPT

Memo to All Teaching Faculty - January 25, 2023

AI & ChatGPT Guidance for Teaching

Sample Syllabus Statements on AI/ChatGPT

We encourage faculty to be explicit about their AI/ChatGPT policy in their syllabus, on Canvas, and during class. We offer two sample syllabus statements below:

1. Intellectual honesty is vital to an academic community and for my fair evaluation of your work. All work submitted in this course must be your own, completed in accordance with the University's academic regulations. ☞ You may not engage in unauthorized collaboration or make use of ChatGPT or other AI composition software.
2. Students must obtain permission from me before using AI composition software (like ChatGPT) for any assignments in this course. Using these tools without my permission puts your academic integrity at risk.

Рис. 4. Приклад оприлюднення політик та рекомендацій Принстонського університету щодо використання генеративного ШІ в освітньому процесі (фрагмент з офіційного сайту Princeton University).

У рекомендаціях Принстонського університету визначено кілька ключових орієнтирів для викладачів. По-перше, політика використання ШІ в освітньому процесі є прозорою та чіткою: правила використання ШІ мають бути однозначно сформульовані в силабусах, електронних курсах та під час пояснення завдань, і за своєю зрозумілістю відповідати стандартам академічної доброчесності. По-друге, акцент робиться на поясненні педагогічної логіки: здобувачам освіти потрібно чітко аргументувати, чому виконання завдань в оригінальній, власній формі є необхідною умовою набуття знань і навичок, а критерії оцінювання – прозорими та узгодженими з навчальними цілями.

Окрему увагу приділено проектуванню завдань, які повинні вимагати від здобувачів освіти критичного та творчого мислення, багатоступеневої роботи (наприклад, підготовки кількох версій із подальшими редагуваннями) та залучення до процесу рефлексії. Доцільним вважається включення усних презентацій проміжних результатів або пояснень використаних джерел. Нарешті, у документі підкреслюється потреба в навчанні здобувачів освіти усвідомленому ставленню до меж і можливостей генеративного ШІ. Зокрема, наголошується, що ChatGPT функціонує на основі ймовірнісних моделей і не є автором, обмежений у доступі до актуальних знань після 2021 року, не працює з закритими базами даних і не забезпечує створення коректних бібліографічних посилань. Саме тому викладачам рекомендується формувати у здобувачів освіти здатність критично оцінювати результати роботи таких систем, розуміти їхні переваги й водночас усвідомлювати потенційні ризики.

Прикладами педагогічних практик, запроваджених в Принстонському університеті щодо регулювання використання ШІ в освітньому процесі є колективний аналіз, коли після опрацювання літератури здобувачі освіти формулюють питання до ChatGPT, аналізують відповіді та обговорюють їхні сильні й слабкі сторони, та порівняння версій, коли після написання власного варіанту завдання здобувачі освіти можуть отримати альтернативний варіант від ChatGPT і здійснити порівняльний аналіз. У випадку інтеграції фрагментів згенерованого тексту необхідно навчати їх правил коректного цитування та прозорого посилання на використані інструменти (McGraw Center for Teaching and Learning, Princeton University, n.d.).

Стенфордський університет у 2023 році офіційно розглянув виклики, пов'язані з використанням генеративного ШІ (ChatGPT, Google Bard, DALL-E, Stable Diffusion), у контексті дотримання університетського Кодексу честі. Рада з питань академічної доброчесності (Board on Conduct Affairs (BCA))

наголосила, що поява цих інструментів стимулювала здобувачів освіти і викладачів до активного експериментування, однак водночас поставила питання про збереження принципів академічної доброчесності.

Політика Стенфорда ґрунтується на кількох ключових орієнтирах. Передусім використання генеративного ШІ за відсутності чіткої позиції викладача прирівнюється до отримання сторонньої допомоги, що вважається порушенням. Здобувачам освіти забороняється покладатися на ШІ для виконання основних завдань чи іспитів, зокрема шляхом введення екзаменаційних питань у систему. Одночасно наголошується на необхідності прозорості: будь-яке залучення ШІ, крім технічного чи другорядного, має бути задекларованим, і в разі сумнівів здобувач освіти повинен повідомляти про використання відповідних інструментів.

Важливим аспектом є автономія викладачів: кожен має право самостійно визначати межі застосування ШІ у власному курсі, дозволяючи чи обмежуючи його використання. Політика курсу повинна бути чітко відображена у силабусі й пояснена здобувачам освіти. Якщо правила залишаються не до кінця зрозумілими, здобувач освіти зобов'язаний уточнити їх у викладача (Рис. 5).

NOTE: As part of the BCA's guidance on clear communication of a course's generative AI policy, OCS recommends course instructors provide clear advance notice that they may use detection software to review work submitted for use of generative AI. Other helpful information for faculty and course assistants can be found [HERE](#).

If you are in doubt about whether a generative AI source (or any source) is permitted aid in the context of a particular assignment, talk with the instructor.

Рис. 5. Приклад офіційних роз'яснень щодо використання генеративного штучного інтелекту в освітньому процесі (фрагмент з офіційного сайту Stanford University).

Окремо підкреслюється, що політика університету не є статичною: ВСА планує здійснювати постійний моніторинг, переглядати та оновлювати положення відповідно до еволюції технологій, а також заохочує спільноту долучатися до формування цих підходів через пропозиції й відгуки. Серед додаткових рекомендацій варто відзначити поради викладачам

попереджати здобувачів освіти про можливість застосування програм для виявлення текстів, створених ШІ, а також користуватися наданими університетом ресурсами й консультаційними сервісами (Stanford University, n.d.).

У такий спосіб підхід Стенфордського університету поєднує гнучкість із чітким дотриманням принципів академічної доброчесності: викладачі зберігають педагогічну свободу, а здобувачі освіти несуть відповідальність за чесність, прозорість і відповідність Кодексу честі.

Університет Орегону розробив власні керівні принципи використання генеративних систем ШІ, що мають на меті забезпечити викладачам і здобувачам освіти орієнтири для ефективної та відповідальної інтеграції цих технологій в освітній процес (Рис. 6). Університетський підхід базується на кількох ключових засадах.

Насамперед ШІ трактується як допоміжний інструмент, подібний до бібліотечних ресурсів чи академічних баз даних, здатний посилювати навчання, стимулювати креативність, критичне мислення та відповідальне ставлення до використання ресурсів. Викладачам рекомендується відкрито обговорювати зі здобувачами освіти як переваги, так і ризики використання таких технологій, наголошуючи, що в одних випадках вони можуть сприяти досягненню результатів навчання, а в інших – навпаки, підривати їх (наприклад, коли важливим є розвиток особистого стилю письма чи рефлексивності).

Важливу роль відіграє прозорість: кожен викладач має право визначати власну політику щодо ШІ, однак вона повинна бути чітко зафіксована в силабусі, у завданнях і супроводжуватися поясненням педагогічної логіки. Можливі формати варіюються від обов'язкового використання генеративного ШІ для певних завдань чи вільного застосування з належним цитуванням до повної заборони або дозволу лише за спеціальним погодженням.

Особливу увагу приділено питанням академічної доброчесності та цитування. Здобувачі освіти мають декларувати використання ШІ, спираючись на усталені стандарти цитування, а викладачі — наголошувати на відмінності між «процесом» і «результатом» роботи з цими інструментами. Педагогічна практика університету Орегону демонструє різні шляхи інтеграції ШІ в освітній та науково-дослідні процеси університету: від підтримки досліджень і розвитку критичного мислення до редагування текстів, організації групових взаємодій чи зниження ризику некритичного застосування.

Водночас в університеті наголошують на безпеці даних: здобувачам освіти рекомендується уникати введення конфіденційної чи персональної інформації в системи ШІ та за можливості користуватися рішеннями з підвищеним захистом даних, зокрема Microsoft Copilot з Data Protection. Якщо

використання ШІ є обов'язковим елементом курсу, викладачі повинні пропонувати альтернативні варіанти для тих, хто не бажає створювати акаунти в таких системах.

Крім того, університет надає широкий спектр ресурсів для підтримки викладачів і здобувачів освіти: методичні матеріали щодо принципів роботи ШІ, етики його застосування, стратегій формування запитів (prompt engineering), а також приклади курсів, вебінарів і дослідницьких ініціатив (Oregon State University, n.d.).

AI Chatbot Policy Example

AI Chatbot Policy Example

The policy for this course is as follows:

1. You ARE allowed to use ChatGPT, Google Bard, Bing AI, or similar AI chatbots as you would a library resource. For example, you can use ChatGPT to find solutions for errors the same way you would use Stackoverflow or other Internet resources, or to understand and improve software you are developing.
2. You ARE allowed to use AI chatbots to verify algorithms. You will learn more if you develop your algorithms yourself and use a chatbot to verify them, rather than taking the shortcut of simply (for example) asking ChatGPT to generate the algorithms for you. In fact, you'll learn more about both the problem you are trying to solve and the critical thinking skills that AI cannot replace. In your career, there are guaranteed to be problems for which AI cannot propose algorithms or solutions. If you have not developed the critical thinking skills to develop solution algorithms on your own, you will be unable to deliver the value your employer expects from a practicing engineer.

Рис. 6. Приклад оприлюдненої політики щодо використання чат-ботів ШІ в освітньому процесі (фрагмент з офіційного сайту University of Oregon).

Таким чином, політика Університету Орегону вирізняється навчально-орієнтованим підходом, поєднанням прозорості, педагогічної автономії та високих стандартів безпеки. Вона не обмежується жорсткими регламентами, а робить акцент на діалозі викладача і здобувача освіти, забезпечуючи баланс між інноваційними можливостями ШІ та збереженням академічних цінностей.

Для того щоб краще осмислити специфіку підходів провідних закладів вищої освіти США до регулювання використання генеративного ШІ в освітньому процесі, важливо перейти від описового аналізу до узагальнення у вигляді систематизованої порівняльної таблиці. Адже попри спільні акценти на академічній доброчесності, захисті пізнавальної складової навчання та формуванні критичного мислення, політики університетів відрізняються за рівнем жорсткості, ступенем деталізації вимог та характером рекомендацій для викладачів і здобувачів освіти. Частина закладів надає викладачам широку автономію у визначенні правил, інші пропонують більш формалізовані нормативи, що регламентують допустимі й заборонені практики. Водночас простежується й тенденція до інтеграції ШІ як інструмента навчання, а не лише потенційного джерела ризиків. Узагальнення цих позицій у таблиці (Табл. 1) дозволяє чіткіше виявити не лише відмінності, а й спільні риси, що формують основу для сучасних педагогічних стратегій у цифрову добу.

Таблиця 1. Узагальнення підходів університетів США до регулювання використання ШІ в освітньому процесі.

Університет	Основні орієнтири політики	Роль викладача	Роль здобувача освіти	Академічна доброчесність	Прозорість	Захист даних / етика	Додаткові акценти
Гарвардський	Заохочення відповідального використання ШІ; генеративного ШІ; акцент на уникненні ризиків та дотриманні політик університету	Визначає допустимі межі використання ШІ; консультує здобувачів у питаннях етичного використання ШІ	Відповідальний за власний освітній контент; дотримується політик академічної доброчесності університету	Суворе дотримання політик академічної доброчесності; детальне пояснення дозволених і заборонених практик використання ШІ	Чітке інформування здобувачів освіти про політику використання ШІ в освітньому процесі	Використовувати інструменти із захистом даних; уникати конфіденційної інформації	Загальнодоступні контакти служби підтримки NUIT для консультацій і оцінки ризиків інструментів ШІ
Каліфорнійський	Принципи доцільності, точності, надійності, справедливості, безпеки та дотримання людських цінностей	Викладач визначає підходи відповідно до принципів етичного використання ШІ	Ознайомлений з використанням інструментів ШІ; має право на захист своїх прав щодо використання ШІ в освітньому процесі	Забезпечення справедливості та недискримінаційного використання ШІ в освітньому процесі	Здобувачам централізовано повідомляють про існуючі обмеження використання ШІ	Захист приватності та персональних даних	Акцент на включеності та спільному соціальному/економічному/екологічному зростанні
Мічиганський	Динамічні правила через швидкий розвиток ШІ; акцент на етичному використанні ШІ	Розробляє політики курсу; визначає дозволених та заборонених практики	Відповідальний за достовірність та оригінальність контенту, прозору фіксує використання ШІ в рамках курсу	Розмежування дозволених та заборонених практик використання ШІ в освітньому процесі	Чітка комунікація політики у силабусі та завданнях курсів	Не зазначено специфічно, але підкреслюється прозорість використання ШІ	Використання ШІ як інструменту для підтримки та оптимізації навчання; обов'язкове оприлюднення факту використання ШІ

Університет	Основні орієнтири політики	Роль викладача	Роль здобувача освіти	Академічна доброчесність	Прозорість	Захист даних / етика	Додаткові акценти
Принстонський	Гнучкість викладача у дозволі або забороні ШІ; розвиток критичного мислення	Визначає політику використання ШІ для свого курсу	Дотримуються правил курсу; визнає використання ШІ, якщо дозволено курсом	Розуміє важливість академічної доброчесності	Політика курсу чітко зазначається у силабусі	Не зазначено специфічно	Педагогічний фокус на аналізі й порівнянні власних і ШІ-здобувачами
Стенфордський	Використання ШІ привносять до допомоги іншої особи; заборона на суттєве виконання завдань	Визначає політику курсу щодо дозволів або заборон на використання ШІ; повідомляє про це в силабусі освітньої дисципліни	Розкриває використання інструментів ШІ; дотримуються Кодексу честі університету	Використання ШІ для виконання завдань без дозволу заборонено; обов'язок прозорості щодо використання ШІ в разі дозволу	Чітка комунікація про вил у силабусі; можливе використання програм для виявлення AI-контенту викладачами	Необхідно дотримуватися етичних правил використання ШІ; користання ШІ; заохочується консультація з викладачем щодо використання ШІ в освітньому процесі	Постійний моніторинг розвитку інструментів ШІ і оновлення політик щодо їхнього використання
Орегонський	Орієнтація на освітній процес; баланс між підтримкою та обмеженнями ШІ	Визначає політику щодо застосування ШІ у своєму курсі	Дотримуються політики використання ШІ в університеті; прозора документація використання ШІ	Дотримуються принципу прозорості; дотримуються правил цитування використаних джерел	Чітко зазначається у силабусі та завданнях курсу	Використання Microsoft Copilot з захистом даних; уникання введення конфіденційної інформації	Гнучкість: опціональне використання, альтернативи для здобувачів, що не хочуть застосовувати ШІ в своїй освітній траєкторії

В українських закладах вищої освіти регулювання використання ШІ в освітньому процесі та науковій діяльності розвивається у кількох напрямках, які поєднують державні орієнтири та інституційні ініціативи. Загальнонаціональним підґрунтям виступає Концепція розвитку ШІ в Україні (Міністерство освіти і науки України, 2024; Верховна Рада України, 2020/2021), а також інструктивно-методичні рекомендації Міністерства освіти і науки, які наголошують на необхідності етичного використання технологій, захисті персональних даних та підтримці академічної доброчесності. У 2025 році МОН видало спеціальні поради для закладів вищої освіти, де ШІ розглядається не як загроза, а як інструмент, що потребує усвідомленого застосування, критичного аналізу результатів та чіткого зазначення його ролі в освітніх і наукових роботах (Міністерство освіти і науки України, 2025).

Поступово з'являються й комплексні концепції на рівні окремих університетів, як-от у 2024 році в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди було ухвалено «Положення про використання інструментів генеративного ШІ в освітньо-науковому процесі», яке визначає базові засади інтеграції таких технологій у навчальну й дослідницьку діяльність закладу. Документ спирається на принципи прозорості, академічної доброчесності, етичності, відповідальності та захисту даних, наголошуючи, що ШІ може бути лише допоміжним інструментом, а не заміником інтелектуальної праці здобувачів чи науково-педагогічних працівників. У положенні акцентується на можливостях ШІ у сфері персоналізації навчання, підтримки наукових досліджень, автоматизації рутинних завдань і створення навчальних матеріалів. Водночас встановлюються чіткі обмеження: використання генеративного ШІ для написання академічних текстів «замість» автора розглядається як порушення принципів доброчесності. Обов'язковим є також відкритий характер застосування технологій – здобувачі й викладачі мають декларувати використання ШІ, зазначати інструменти та запити, а також критично перевіряти достовірність отриманих результатів, адже системи можуть продукувати помилкові чи недостовірні дані (Харківський національний педагогічний університет, б.д.).

У 2025 році в ХНЕУ ім. С. Кузнеця було ухвалено окремий документ – «Політика використання ШІ в академічній діяльності», який визначає підходи до застосування ШІ в освітньому процесі, науковій роботі та адміністративних практиках. Документ окреслює базові принципи етичності, прозорості, академічної доброчесності та захисту даних, підкреслюючи, що ШІ може виступати лише як допоміжний інструмент, а не як заміна особистої праці здобувачів освіти чи дослідників. У ньому наголошується на можливостях

ШІ для персоналізації навчання, автоматизації рутинних завдань, підтримки наукових досліджень і створення навчальних матеріалів, але водночас вистаюють обмеження: використання ШІ для написання робіт «замість» здобувача освіти чи науковця вважається порушенням доброчесності. Політика також зобов'язує відкрито декларувати використання ШІ та критично оцінювати його результати, адже система може генерувати помилки чи недостовірні дані (Харківський національний економічний університет, б.д.).

Узагальнюючи міжнародний та вітчизняний досвід регулювання використання ШІ в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності ЗВО, можна помітити спільні риси. Університети уникають жорстких централізованих заборон і віддають перевагу курс-специфічним правилам, що фіксуються у силабусах. Здобувачів освіти заохочують відкрито зазначати використання ШІ, а викладачів – формулювати прозорі вимоги щодо його застосування. Значна увага приділяється перебудові завдань так, щоб вони потребували поетапної роботи, презентації чернеток, рефлексії та усних пояснень. У науковій сфері наголошується на методологічному контролі та відповідальності дослідника за точність даних, етичному ставленні до авторського права й безпеці персональної інформації. Загальний вектор полягає в тому, щоб сприймати ШІ не як загрозу, а як виклик для розвитку нових компетентностей. В українських університетах він трактується як інструмент, що може посилювати освітній процес та дослідження, але вимагає критичного мислення, прозорості й академічної доброчесності. Такий підхід узгоджується з європейськими й американськими практиками та поступово переходить від дискусій до оформлення зрілих інституційних політик.

Узагальнюючи наведені аргументи, можна констатувати: формування ефективної політики використання ШІ у сфері вищої освіти є нагальною потребою як на національному, так і на міжнародному рівнях. Попри різні культурні та інституційні контексти, ключовим у більшості підходів постає питання етики, академічної доброчесності, а також підготовки здобувачів освіти до життя і професійної діяльності в умовах цифрового суспільства.

Література

Adiguzel, T., Kaya, H. E., & Ak, B. (2023). Artificial intelligence in education: A systematic review of emerging technologies and applications. *Education and Information Technologies*, 28(6), 7543–7572. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11619-4>

Adiguzel, T., Kaya, M. H., & Cansu, F. K. (2023). Revolutionising education with AI: Exploring the transformative potential of ChatGPT. *Contemporary Educational Technology*, 15(3), ep429. <https://doi.org/10.30935/cedtech/13152>

Aoun, J. E. (2017). *Robot-proof: Higher education in the age of artificial intelligence*. MIT Press.

- Atlas, S. (2023). The promise and peril of artificial intelligence in higher education. *Educational Review*, 75(4), 567–584. <https://doi.org/10.1080/00131911.2022.2160261>
- Bholat, D., & Susskind, R. (2021). Artificial intelligence and the future of banking. *Journal of Financial Perspectives*, 8(1), 1–15.
- Buckley, R. P., Arner, D. W., & Zetsche, D. A. (2021). FinTech and the COVID-19 pandemic: Legal and regulatory implications. *Journal of Banking Regulation*, 22(1), 1–14. <https://doi.org/10.1057/s41261-020-00162-8>
- Cassidy, C. (2023, January 10). Universities to return to pen and paper exams after students caught using AI to write essays. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/australia-news/2023/jan/10/universities-to-return-to-pen-and-paper-exams-after-students-caught-using-ai-to-write-essays>
- Chan, C. K. K. (2023). Academic integrity in the age of artificial intelligence: Challenges and opportunities. *International Journal for Educational Integrity*, 19(1), 1–15. <https://doi.org/10.1007/s40979-023-00129-3>
- Chan, C. K. K., & Hu, W. (2023). AI in personalized learning: Opportunities and challenges. *Computers & Education*, 194, 104688. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2022.104688>
- Chan, C. K. Y. (2023). A comprehensive AI policy education framework for university teaching and learning. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 20, 38. <https://doi.org/10.1186/s41239-023-00408-3>
- Cotton, D. R. E., Cotton, P. A., & Shipway, J. R. (2023). Chatting and cheating: Ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. *Innovations in Education and Teaching International*, 60(2), 115–125. <https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2190148>
- Eggmann, S., Thommen, E., & Boos, M. (2023). Artificial intelligence in healthcare: Applications, risks, and opportunities. *BMC Medical Informatics and Decision Making*, 23(1), 52. <https://doi.org/10.1186/s12911-023-02099-2>
- Gellai, D. B. (2022). Enterprising academics: Heterarchical policy networks for artificial intelligence in British higher education. *ECNU Review of Education*. <https://doi.org/10.1177/20965311221143798>
- Harvard University. (n.d.). *Guidelines on using ChatGPT and other generative AI tools*. Office of the Provost. <https://provost.harvard.edu/guidelines-using-chatgpt-and-other-generative-ai-tools-harvard>
- Intelligent.com. (2023, January 23). Nearly 1 in 3 college students have used ChatGPT on written assignments. <https://www.intelligent.com/nearly-1-in-3-college-students-have-used-chatgpt-on-written-assignments/>
- Kharkiv National Pedagogical University. (n.d.). Політика використання ШІ. http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Pol/Pol_vykorystannia_shi.pdf
- Kharkiv National University of Economics. (n.d.). Політика використання ШІ. <https://hneu.edu.ua/content/documents/158/15768/Attaches/politika-vikoristannya-shi-v-hneu.pdf>
- McGraw Center for Teaching and Learning, Princeton University. (n.d.). *Guidance on AI and ChatGPT*. <https://mcgraw.princeton.edu/guidance-ai-chatgpt>
- McKinsey & Company. (2023). *The state of AI in 2023: Generative AI's breakout year*. <https://www.mckinsey.com/capabilities/quantumblack/our-insights/the-state-of-ai-in-2023-generative-ais-breakout-year>

McKinsey & Company. (2024). *What is generative AI?* <https://www.mckinsey.com/featured-insights/mckinsey-explainers/what-is-generative-ai>

Oregon State University. (n.d.). *AI chatbot policy – Academic integrity resources for faculty*. <https://engineering.oregonstate.edu/tools-services/academic-integrity-resources-faculty/ai-chatbot-policy>

Renda, A. (2020). Artificial intelligence: Ethics, governance and policy challenges. *CEPS Policy Insights*, 2020(4), 1–15. <https://www.ceps.eu/ceps-publications/artificial-intelligence-ethics-governance-and-policy-challenges/>

Renda, A. (2020). Europe: Toward a policy framework for trustworthy AI. In M. D. Dubber, F. Pasquale, & S. Das (Eds.), *The Oxford handbook of ethics of AI* (pp. 650–666). Oxford Academic. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190067397.013.41>

Stanford University. (n.d.). *Generative AI policy guidance*. <https://communitystandards.stanford.edu/generative-ai-policy-guidance>

Teaching Engagement Program, University of Oregon. (n.d.). *Teaching and AI systems*. <https://teaching.uoregon.edu/teaching-and-ai-systems>

Thesify. (n.d.). *GenAI policies of the world's top universities*. <https://www.thesify.ai/blog/gen-ai-policies-of-the-worlds-top-universities>

UNESCO. (2021). *Recommendation on the ethics of artificial intelligence*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380455>

UNESCO. (2023). *Guidance for generative AI in education and research*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000385451>

University of California. (n.d.). *Governance and transparency of AI*. <https://ai.universityofcalifornia.edu/governance-transparency/>

University of Michigan. (n.d.). *Generative AI: Faculty course policies*. <https://genai.umich.edu/resources/faculty/course-policies>

Wu, X., Guo, Z., & Li, Y. (2022). Artificial intelligence applications in intelligent transportation systems: A review. *IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems*, 23(6), 4523–4541. <https://doi.org/10.1109/TITS.2021.3058899>

Yu, K. H., Beam, A. L., & Kohane, I. S. (2018). Artificial intelligence in healthcare. *Nature Biomedical Engineering*, 2(10), 719–731. <https://doi.org/10.1038/s41551-018-0305-z>

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері інформаційної діяльності» від 16 грудня 2020 р. № 1556-IX. *Відомості Верховної Ради України*, 2021, № 6, ст. 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-p>

Міністерство освіти і науки України. (2024, 21 травня). *Інструктивно-методичні рекомендації щодо використання штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти* [PDF]. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno-metodychni-rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>

Міністерство освіти і науки України. (2025, 24 квітня). *Штучний інтелект у закладах вищої освіти: рекомендації для викладачів, студентів і працівників ЗВО* [PDF-документ]. Міністерство освіти і науки України. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf>

Колективна монографія
за редакцією Ярослави Юрїївни Сазонової

**ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ
У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ МОВ
І МЕТОДОЛОГІЇ СУЧАСНИХ
ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Монографія
(електронне видання)

Редактор Я. Сазонова
Комп'ютерна верстка і дизайн – О. Ісаєва
Обкладинка – О. Ісаєва

**Відповідальність за дотримання вимог академічної
добросовісності несуть автори**

Ум. друк. арк. 20,58.
Електронне видання

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
вул. Алчевських, 29, м. Харків

